

بررسی پارامترهای مربوط به متابولیسم آهن در دختران دانشجو متعاقب مصرف آهن و ویتامین C

مقدمه و هدف:

کم‌خونی فقر آهن یکی از مهمترین مشکلات تغذیه‌ای دنیاست. فقر آهن در زنان سنین باروری موجب کاهش قدرت تمرکز و یادگیری و افت تحصیلی شده و از طرف دیگر در آینده موجب تولد نوزادانی نارس و کم وزن خواهد شد. این مطالعه که توسط من و سایر همکاران انستیتو تحقیقات صنایع غذایی کشور جهت تعیین میزان فقر آهن و کم‌خونی فقر آهن و همچنین درمان آنها از طریق مکمل یاری با آهن به تنهایی و توأم آن با ویتامین C در گروهی از دختران دانشجوی گروه پزشکی ساکن در خوابگاه علوم پزشکی شهید بهشتی شهر تهران در سال ۱۳۸۳ انجام گرفت.

مواد و روش‌ها:

۲۸۵ دختر دانشجوی ساکن مجتمع خوابگاه الزهرا دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به صورت داوطلبانه و در صورت دارا بودن معیار پذیرش وارد طرح شدند. از این افراد نمونه‌های خونی گرفته شد و مطابق پروتکل‌های استاندارد هموگلوبین با دستگاه اتوماتیک سل کانتر و فریتین به روش ELIZA اندازه‌گیری شد.

کم‌خونی، فقر آهن و کم‌خونی فقر آهن به ترتیب به صورت هموگلوبین کمتر از ۱۲٫۵ g/dl فریتین کمتر از ۲۰ nq/ml و هر دو آنها تعریف شد. با توجه به شاخص‌های خونی ۵۴ دانشجوی غیر کم خون و مبتلا به کمبود ذخایر آهن (هموگلوبین بالاتر از ۱۲٫۵ g/dl فریتین کمتر از 20 nq/ml شناسایی و وارد مطالعه شدند. افراد به دو گروه ۲۷ نفره تقسیم شدند. گروه اول روزانه یک عدد مکمل حاوی ۵۰ mg آهن المنتال و گروه دوم روزانه یک عدد مکمل حاوی 50 mg آهن المنتال + ۵۰۰ mg ویتامین C به مدت ۳ ماه مصرف کردند .

یافته‌ها:

میانگین سن، هموگلوبین و فریتین در نمونه‌گیری اولیه به ترتیب $21/1 \pm 1/1$ سال، $1/13 \pm 0/1$ g/dl و $3/37 \pm 6/31$ nq/ml بود. درصد کم‌خونی، فقر آهن و کم‌خونی فقر آهن نیز به ترتیب $21/4$ ، $4/12$ ، $1/31$ درصد بود. نتایج نشان داد پس از سه ماه مکمل یاری، در سطح هموگلوبین، فریتین و ویتامین C هر دو گروه (گروه دریافت‌کننده آهن به تنهایی و گروه دریافت‌کننده آهن + ویتامین C) افزایش معنی‌داری حاصل شد. ولی میزان افزایش ویتامین C و ذخیره آهن (فریتین)

در گروه دریافت کننده مکمل آهن + ویتامین C بیشتر بود. به طوری که در گروه اول هموگلوبین از $07/1 \pm 4/13$ g/dl به $84/0 \pm 9/13$ g/dl فریتین از $6/8 \pm 05/16$ nq/ml به $9/14 \pm 89/40$ nq/ml ویتامین C از $195/0 \pm 99/2$ mg/l به $133/1 \pm 97/4$ mg/l و در گروه دوم هموگلوبین از $07/1 \pm 2/13$ g/dl به $73/1 \pm 61/13$ g/dl فریتین از $6/7 \pm 94/14$ nq/ml به $1/22 \pm 29/47$ nq/ml ویتامین C از $189/0 \pm 71/3$ mg/l به $109/2 \pm 27/7$ mg/l افزایش یافت .

(P<0/001)

نتیجه گیری:

یافته ها حاکی از بالا بودن شیوع فقر آهن و آنمی فقر آهن در دختران دانشجوی گروه پزشکی می باشد . همچنین مکمل یاری با آهن به خصوص همراه با ویتامین C به عنوان یک فاکتور افزایش دهنده جذب و آنتی اکسیدان) در درمان فقر آهن موثر می باشد. بنابراین راهکارهای موثر برای کاهش فقر آهن همچنان باید یکی از اساسی ترین برنامه های سیاستگذاران بهداشت و سلامت جامعه باشد.

دکتر معصومه محمودیان